Riksdagens snabbprotokoll 2026/27:17

SVERIGES RIKSDAG

Torsdagen den 12 november 2026

Kl. 13.00–14.31

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2026/27:1 med förslag till statens budget för 2027, finansplan och skattefrågor.

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! 60 dagar har gått sedan svenska folket gick till valurnorna. Eftersom det inte finns en ny regering på plats är det mitt jobb i dag att lämna budgetpropositionen, som är en övergångsbudget, till Sveriges riksdag.

Det är inte en vanlig budget. Den är visserligen omfattande och berör lika många anslag som tidigare, men det finns ingen ny politik och inga nya reformer i den, eftersom detta måste vänta tills en ny regering är på plats. Oavsett färg och form på nästa regering är det alltså dess rätt att hantera det.

Fru talman! Även om Sverige inte har en ny regering på plats läggs den här budgeten fram i ett läge med urstarka statsfinanser. Vi har en stark återhämtning i den svenska ekonomin, vi har högre tillväxt än på länge och vi har sjunkande arbetslöshet och låg statsskuld. Lågkonjunkturen släpper nu också sitt grepp om den svenska ekonomin.

Fru talman! I prognosen för den här budgeten väntas återhämtningen framöver drivas av att fler nya jobb växer fram, att sysselsättningen stiger och att antalet arbetade timmar i ekonomin ökar. Den starka återhämtning vi hittills har sett har i stället främst varit produktivitetsdriven. Med allt detta sagt går det åt rätt håll för svensk ekonomi, och det är såklart viktigt att den utvecklingen får fortsätta.

Fru talman! Även om vi nu är inne i en långdragen regeringsbildning pågår världen därute, såväl utanför riksdagens väggar som utanför Sveriges gränser. Jag var på IMF:s och Världsbankens årsmöten för bara några veckor sedan, och då påmindes jag om hur skört världsläget och världsekonomin är.

Å ena sidan kan man tänka att världsekonomin har uppvisat en ganska förvånansvärd motståndskraft trots allt som har hänt de senaste åren. Till exempel har tillväxten på många håll blivit högre än väntat, och den drivs på av bland annat AI-investeringar, även om vi inte vet inte exakt hur dessa kommer att slå. Å andra sidan är också orosmolnen många och rätt stora, fru talman. Det är allt från cyberhot och krig till energipriser som börjar rusa igen samtidigt som vintern står för dörren.

Min största oro, fru talman, är den globala offentliga skuldsättningen, som ökar och nu är nära 100 procent av global bnp. När skulderna ökar stiger också räntekostnaderna. Om man lägger ihop länders räntekostnader ser man att de sammantaget är de högsta någonsin, och därtill kan man addera att många av AI-investeringarna finansieras med privata lån. Det finns därför skäl att vara orolig och samtidigt vara alert, för det här kan verkligen beskrivas som en perfekt storm.

Mitt i allt detta finns Sverige, som har ett ramverk som vi tillsammans är överens om och som har stabila statsfinanser. Vi har inte samma orsak att oroas över vår ekonomi, men vi behöver fortsätta att bygga den stark och få den att växa och se till att ramverket och balansmålet hålls.

Nu har jag lämnat över budgeten för nästa år. Jag visste inte förrän i dag att den fått ett ljusgrått omslag. Det matchar himlen utanför, men det finns inga likheter i övrigt. Det är en budget som kommer att göra att Sverige kan fungera nästa år.

Jag vill bara säga något om hur vi har förhållit oss när vi gjorde den här budgeten. Det har bara skett på det sättet en gång tidigare, och det var 2018. Det har varit väldigt användbart för oss på Finansdepartementet att ett sådant arbete redan gjorts. Det var finansminister Magdalena Andersson med flera som gjorde det 2018, då det testades för allra första gången. Vi har tagit till vara de erfarenheterna.

I samspråk med riksdagens samtliga åtta partier har vi kunnat ta fram en proposition för att landet ska fungera. Jag vill säga stort tack till alla för den konstruktiva processen, där vi enades om en huvudprincip och de undantag som ska gälla – bara en sådan sak! Jag kan säga, fru talman, att det inte är alla parlament i Europa som skulle kunna enas kring det i dessa tider, men vi vet att sätta Sverige främst.

Vad är det då som gäller? Kanske någon här i kammaren eller någon som tittar på detta undrar vad är det för skillnad mellan en övergångsbudget och en vanlig budget. I en vanlig budget har man politiska reformer, och man kanske ökar eller minskar vissa satsningar. Huvudprincipen här är följande: De anslag och de nivåer på anslag som gäller i år, 2026, ska också gälla 2027.

Sedan finns det en del undantag som är viktiga. Det kan till exempel handla om att vi måste se till att a-kassan fortsatt får de medel som behövs om arbetslösheten förändras på något sätt. Det finns också andra viktiga myndighetsfunktioner. Några av er har säkert hört talat om PLO, som inte bara är en politisk organisation utan också en uppräkning av olika statliga utgifter.

Ni tycker kanske att det här är krångligt eller att jag är krånglig, men det jag försöker säga är att vi ska se till att våra myndigheter har de resurser de behöver för att kunna fortsätta sitt arbete.

Ett annat undantag är om man har fattat beslut om en lag som gäller och det krävs mer resurser för till exempel straffskärpningar eller utbyggnad av fängelser. De undantag som vi har i den här budgeten gäller exempelvis Kriminalvården men också infrastrukturprojekt. Där har riksdagen fattat beslut om en ram för flera år framåt.

Ett annat undantag är försvaret, som är viktigt av flera skäl. Det är långa kontrakt, och det är ganska naturligt att vi fortsätter vår uppbyggnad då det är en samhällsviktig funktion. Det ger också en viktig signal till Putin och andra som vill söndra och härska om att vi i Sverige gemensamt tar ansvar för den fortsatta försvarsuppbyggnaden, trots att vi inte har en ny regering på plats.

Till sist, fru talman: Som jag sa är det här ingen vanlig eller ideal budget. Det finns många partier här som hade velat ha med eller ta bort olika delar i den. Nu får riksdagen ta sig an budgetpropositionen. Som jag sa redan 2018: Finansmakten ligger här. Nu lämnar jag med varm hand över budgeten så får finansutskottet och andra berörda ta sig an den. Nu har jag gjort mitt jobb, och nu får ni ta över.
(Applåder)

I detta anförande instämde Dennis Alvdén, John E. Weinerhall, Gustaf Göthberg, Marie-Louise Hänel Sandström, Joanna Lewerentz, Olle Olson, Johanna Rantsi, Amanda Thonander och Susanne Wahlström (alla M).

Anf. 2 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! När den moderatledda regeringen tillträdde för lite drygt fyra år sedan tog vi över ett Sverige som hade blivit både farligare och fattigare. 10 procents inflation och höga bolåneräntor pressade många hushåll. Vi hade låg ekonomisk tillväxt i Sverige. Skjutningarna och sprängningarna var helt utom kontroll.

De senaste fyra åren har vi moderater tillsammans med våra samarbetspartier gjort att Sverige kunnat bli både rikare och tryggare. Inflationen har bekämpats och räntorna har blivit lägre. Den ekonomiska tillväxten tillhör återigen Europatoppen. Vi har sänkt skatten på lön, pension och sparande. Vi har sänkt skatten på el, bränsle och mat.

Vi gjorde allt det här för att vanliga människor runt om i hela vårt land skulle få det lite enklare och få lite större marginaler i sina plånböcker. Vanliga barnfamiljer skulle ha råd med maten och med vinterkläder till sina barn.

Vi gjorde rejäla satsningar på fler poliser och bättre lagstiftning. Vi lyckades också minska det dödliga skjutvapenvåldet med 80 procent.

Vi har gjort Sverige säkrare genom en historisk upprustning av det svenska försvaret. Vi har stöttat Ukraina i bred politisk enighet. Natomedlemskapet innebär att Sverige nu bygger säkerhet tillsammans med sina allierade.

Fru talman! Sverige är ett fantastiskt land. Vi har stora möjligheter, och vi har mycket att vara stolta över och glädjas åt. Vi har hög tillväxt, EU:s lägsta inflation och en mycket låg statsskuld. Sverige är ett välskött land med stora möjligheter att möta det som kommer framför oss och med ordning och reda i de offentliga finanserna.

Oavsett vilken regering som till slut kommer att tillträda har man goda möjligheter att möta det som kommer med en stark ekonomi i ryggen. Man kan lösa både problem som ännu inte har blivit lösta och nya problem som kommer att uppstå. Allt det här kan vi göra, så att människor i vårt land kan leva goda liv.

Fru talman! Moderaterna sökte i valrörelsen väljarnas förtroende i syfte att göra Sverige rikare och tryggare. Arbete ska löna sig, och brott ska straffa sig i allra enklaste form. Den som anstränger sig med jobb och utbildning ska kunna leva ett gott liv i Sverige. Två löner ska räcka för att kunna köpa exempelvis ett hus. Man ska också kunna ha guldkant i tillvaron.

Den som har jobbat ett helt liv ska ha en pension som den kan leva på. Pensionen ska inte bara räcka till det nödvändiga utan till mer än så. Om det är så att man vill göra resor eller ha andra nöjen ska pensionen räcka till det. Vi lever allt längre och allt friskare liv, och då måste det finnas ekonomiskt utrymme på ålderns höst.

Vi har nu på allvar tryckt tillbaka brottsligheten, men det återstår mycket arbete att göra. Vi måste vårda de reformer som har gjort utvecklingen möjlig. Vi vill också genomföra politiska reformer som leder till ökad ekonomisk tillväxt och fler jobb. Det gör att vi kan finansiera välfärden och att mer pengar kan bli kvar i plånboken för vanliga människor.

Fru talman! Mycket arbete behöver göras de kommande fyra åren för att ännu fler ska få det ännu bättre i vårt land. Vi behöver genomföra en politik för fler och växande företag. Inte minst småföretagen är viktiga för den svenska tillväxten. Vi behöver stärka äganderätten för landets alla skogsägare och göra fortsatta regelförenklingar inom många sektorer.

Vi behöver stärka det svenska lantbruket, så att vi kan få mer svensk mat på tallriken. Vi har gjort nedsättningar av skatten på diesel för jordbruket och skogsbruket. Det här är viktiga reformer för svenska bönder. Centerpartiet har nu lagt fram ett förslag i finansutskottet, och förhoppningsvis kan detta fortsätta även nästa år. Jag som har varit med ett tag kan säga att Centerpartiet och Moderaterna gjorde upp om det här under pandemin. Även efter Rysslands invasion gjorde vi upp om sänkt skatt på diesel för lantbruket. Det var faktiskt jag och Martin Ådahl, som representerar Centern i dag, som satt i den förhandlingen. Vill man går det att göra väldigt mycket.

Fru talman! Vi i Moderaterna kommer under den här mandatperioden att fortsätta arbetet med att göra Sverige rikare, tryggare och säkrare. Det kommer att vara vägledande för oss.
(Applåder)

I detta anförande instämde Dennis Alvdén, John E. Weinerhall, Gustaf Göthberg, Marie-Louise Hänel Sandström, Olle Olson och Mats Sander (alla M).

Anf. 3 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att tacka finansminister Elisabeth Svantesson – även om det inte är brukligt i en replik till en annan talare – för den process som hon hållit i. Förslaget till övergångsbudget har tagits fram helt utifrån gällande principer, upplever vi, och samtliga partier har löpande blivit informerade på ett bra sätt.

Till min fråga till ledamoten! Med anledning av budgeten och alla de saker som ledamoten Edward Riedl lyfter som framgångar för den Tidöregering som suttit funderar jag på om ledamoten tror att Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson kommer att vilja regera under mandatperioden med en budget som innebär en riktig vänstersväng.

Matematiken kvarstår ju, även om Centerpartiet har bildat en egen process där man så att säga vill ha buden. Antingen vinner vi rödgröna originalpartier, om vi går samman i budgetomröstningen mot de Tidöpartier som tar in Centerpartiet, och då får ni regera med en vänsterreformagenda. Eller så måste ni budgetsamarbeta med dem som pekat ut det ena regeringsalternativ som är aktuellt nu, nämligen Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson.

Frågan är: Hur ska ni få budgeten igenom riksdagen framöver om ni ska fortsätta den här politiken med sänkta skatter och de satsningar som ni prioriterar?

Anf. 4 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Jag börjar med att säga tack tillbaka till Ida Gabrielsson för konstruktivt arbete gällande övergångsbudgeten.

Med risk för att jag nu uttalar mig för både Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson, som sitter bara några meter bakom mig – jag har inte pratat med dem – kan jag drista mig till att säga att ingen av dem vill ha en vänstersväng i svensk politik. Så mycket kan jag i alla fall säga. Alldeles oavsett om de kommer att inneha nuvarande ministerposter eller vara i opposition finns det inget sådant önskemål från vår sida.

Fru talman! Svaret på Ida Gabrielssons fråga är väl att det just nu pågår förhandlingar. Jag kan inte säga så mycket om dem, för det finns inga uttalade parlamentariska strategier från någondera sida för hur man ska göra detta.

Vilken regering som än tillträder tror jag att man behöver ha god vilja till samarbete med alla partier i kammaren. Det kommer att vara vägledande. Under pandemin var vi moderater med och gjorde upp med Vänsterpartiet om mer pengar till äldreomsorgen. Som jag sa tidigare gjorde vi upp med Centerpartiet om nedsatt skatt på jordbruksdiesel när Ryssland invaderade Ukraina och det blev mycket högre kostnader för svenska bönder. Under förra mandatperioden, när vi hade en moderatledd regering, gjorde åtta av åtta partier i kammaren upp om försvaret.

Oavsett vilken regering det blir och hur den bildas behöver man kunna samarbeta brett. Det som kommer att vara vägledande för oss moderater är, som jag sa tidigare, att vi vill bygga Sverige rikare och tryggare men också säkrare. Jag har försökt redogöra för vad det är vi vill göra. Det är nog svaret på frågan.

Anf. 5 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Jag håller med om hur viktigt det är med de här breda överenskommelserna. Jag ingår själv för Vänsterpartiet i Pensionsgruppen och försvarsuppgörelsen, som jag tycker att ni hanterar väldigt bra. Dessutom har vi energiöverenskommelsen, som sedan inte riktigt blev av i slutet. Det är jätteviktigt med överenskommelser i den typen av frågor.

Samtidigt är det klart att om Kristerssons regering inte säkrar ett stöd av Sverigedemokraterna kommer vi tre rödgröna att vilja få igenom vår politik. Det har ju hänt förr, när den andra sidan så att säga fick till det i stället för vår sida, som hade släppt fram vår statsminister.

Min fråga kvarstår ändå givet de besked som har getts från Magdalena Andersson. Jag uppfattar att det skulle vara på samma sätt om det tvärtom hade handlat om Moderaterna; man tänker alltså inte vara varandras stödparti. Då finns det väl ändå bara Sverigedemokraterna eller Vänsterpartiet som man kan antingen regera eller budgetsamarbeta med.

Anf. 6 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Återigen: När det gäller försvarsuppgörelsen och mycket annat har vi suttit i förhandlingar tillsammans om allt från ramverk till försvarsuppgörelse. Jag tror att det måste vara vägledande, oaktat vilken regering vi har, att man i viktiga frågor försöker bygga breda allianser i kammaren, framför allt när det handlar om för Sverige otroligt viktiga frågor.

Ibland kommer det också att finnas politiska skiljelinjer mellan höger och vänster vad gäller synen på skatter, företagande, ekonomisk tillväxt och så vidare. Där är min förhoppning såklart att vi från

Moderaternas sida lyckas hitta breda majoriteter för vår politiska inriktning, och jag förstår att det också gäller omvänt för Ida Gabrielssons parti, som vill hitta förutsättningar för motsvarande. Framtiden får väl utvisa vem av oss som kommer att gå gladast från kammaren när det gäller just dessa bitar.

Anf. 7 ÅSA LINDHAGEN (MP) replik:

Fru talman! Också jag vill börja med att tacka finansministern. Det är roligt att se henne i kammaren igen, och jag tackar för den redogörelse för principerna som hon gjorde.

Fru talman! Jag vill gå in i sakpolitiken när det gäller frågor där vi kanske har haft lite mindre samsyn. Jag tyckte att det var fint att lyssna till replikskiftet här om de frågor där vi gemensamt tar ansvar för Sveriges bästa.

Nu gäller det närmare bestämt klimatredovisningen i övergångsbudgeten, där det konstateras att Sverige inte kommer att nå vårt klimatmål till 2045. Gapet är hela 11 miljarder ton, vilket är en oerhört stor siffra. Det här gäller även om Sverige på ett maximalt sätt använder sig av kompletterande åtgärder, till exempel klimatinvesteringar utomlands. Då har vi alltså fortfarande detta gap.

Prognosen har dessutom försämrats sedan 2025. En av förklaringarna är, vilket också har lyfts, den avstannade elektrifieringen av transporter och arbetsmaskiner.

När det gäller Sveriges åtagande gentemot EU och hur mycket vi ska minska utsläppen till 2030 kommer vi inte heller att klara detta.

Fru talman! Jag skulle vilja fråga min ledamotskollega hur han ser på utvecklingen för Sveriges klimatarbete.

Anf. 8 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Tack själva, Åsa Lindhagen och Miljöpartiet, för konstruktivt arbete vad gäller övergångsbudget och annat!

Vi har haft många debatter av den här typen de senaste fyra åren. För att vara väldigt tydlig från Moderaternas sida: För oss är det otroligt viktigt att vi minskar utsläppen och att vi långsiktigt får ned koldioxidutsläppen både i Sverige och i resten av världen.

Låt mig bara påminna alla som lyssnar om att Sverige har det lägsta klimatutsläppet i hela Europeiska unionen. Ibland låter det i den här kammaren som att Sverige är boven i Europa. Så är det inte, utan vi har lägst utsläpp i EU. Med det sagt tycker jag att vi ska göra väldigt mycket mer för att kunna visa vägen.

Jag tror däremot inte – och det är om detta, fru talman, vi ofta har politiska debatter – att Sverige visar vägen genom dålig politik, som snarare avskräcker andra länder från att följa våra exempel. Ett tydligt sådant exempel är reduktionsplikten, där vi gjorde det svenska bränslet till det dyraste i världen. Det fick som konsekvens att andra länder tittade på Sverige och tänkte: Det där vill vi inte göra!

Jag och vi tror att elektrifieringen, däremot, kommer att ge många av svaren på hur man minskar koldioxidutsläppen. Då behöver vi bygga tillbaka mer elproduktion i Sverige så att vi inte får dessa flaskhalsar med effektbrister för elektrifieringen. Då kommer vi att kunna ställa om både industrin och transporterna mot fler elektriska bilar, arbetsmaskiner och så vidare. Men då behöver vi mer elproduktion för att klara effekten.

Jag tror inte att målen skiljer sig åt, för vi vill också bli av med koldioxidutsläppen. Men vi tror att det är bättre att göra på det här sättet. En del av de förslag som Miljöpartiet har drivit, fru talman, har varit väldigt dyra, och de har inte lett till så stora miljö- och klimatförbättringar som det talades om från början.

Anf. 9 ÅSA LINDHAGEN (MP) replik:

Fru talman! Vi har bedrivit en klimatpolitik som har gjort att Sverige har varit ett föredöme i världen, men så ser det inte ut längre. Sverige halkar efter rejält i klimatrankningen.

Utsläppen har ökat. Det är binärt; man antingen ökar eller minskar utsläppen. Vi kan tycka olika om vägen framåt, men vi borde stå enade om att en effektiv politik minskar och inte ökar utsläppen.

Det är ett faktum att elektrifieringen har avstannat. Jag har i min roll som miljö- och klimatborgarråd i Stockholms stad de gångna fyra åren träffat en del företag som är väldigt osäkra på spelreglerna framöver. De vet inte hur de ska styra sina affärer när de ser att det vacklar så mycket när det gäller elektrifieringen. Det handlar till exempel om avskaffad elbilsbonus över en natt; det är sådant som slår sönder förutsättningarna för företagen.

Hur ser riksdagsledamoten på att elektrifieringen har avstannat när grannländer som Norge i stort sett numera bara säljer elbilar?

Anf. 10 EDWARD RIEDL (M) replik:

Fru talman! Låt oss konstatera flera saker. Det gäller att göra rätt saker för att på riktigt minska utsläppen. Från vår sida tror vi att elektrifieringen är svaret, och vi behöver då ha mer elproduktion i form av stabil baskraft som klarar av att se till att vi inte får problem med höga elpriser. I vårt system handlar det ju om det snarare än om elbrist. Detta står i vägen. Det är det första.

Glädjande nog säljs det allt fler elbilar också i Sverige, trots allt det här. När det gäller Norge är det till extrema kostnader man har elbilsbonusen. Om man vill lägga så mycket pengar på att subventionera bilinköp för människor som har det ganska gott ställt kan man förstås göra det, men vi tror att det finns bättre sätt att använda pengarna.

Vi gör upp om massor av saker; det vill jag bara säga. Även i övergångsbudgeten är vi åtta partier, fru talman, som i bred enighet ger industristöd för att rädda den här typen av industriproduktion i Sverige.
(Applåder)

Anf. 11 EVA LINDH (S):

Fru talman! Också jag vill börja med att tacka finansministern och regeringen för dialogen om principerna för årets budgetproposition.

Vi socialdemokrater är överens med regeringen om de principer som ligger till grund för budgeten. Det är bra att regeringen har förankrat dem brett med riksdagens partier, och det är en styrka för Sverige att vi har bred enighet mellan partierna om spelreglerna för budgeten.

Den budgetproposition som regeringen presenterar i dag är en övergångsbudget – en förvaltningsbudget som inte innehåller något nytt politiskt innehåll. Syftet med en övergångsbudget är att hantera brådskande och löpande regeringsärenden samt att säkerställa att staten fungerar i väntan på en ny regering. Men dagens budgetproposition innebär också en utmärkt möjlighet att utvärdera Ulf Kristerssons fyra år vid makten.

Fru talman! Det har varit fyra förlorade år för Sverige. Arbetslösheten är skyhög, nästan en halv miljon människor saknar arbete och 100 000 fler har blivit arbetslösa sedan regeringen tillträdde.

Samtidigt som arbetslösheten har ökat i Sverige har den minskat i andra EU-länder. Om Sverige hade följt samma utveckling som euroområdet hade nästan 100 000 fler haft ett jobb att gå till. Det hade naturligtvis inte bara gjort skillnad för de enskilda personer som är arbetslösa i dag, utan det hade också gjort stor skillnad för svensk ekonomi.

Vi kan konstatera att Kristerssonregeringens tid har präglats av att svensk ekonomi konsekvent har underpresterat och att tillväxten har varit lägre än sin potential. Det innebär en bnp-utveckling som är sämre än trend och, som en konsekvens av detta, lägre skatteintäkter och mindre pengar till statskassan.

Människor runt om i Sverige har fått det tuffare i vardagen. Maten har blivit dyrare, reallönerna har inte återhämtat sig efter att tio års reallöneökningar har utraderats och hushållens köpkraft har urholkats. När de flesta andra i Sverige har det tufft har regeringen och Sverigedemokraterna under mandatperioden konsekvent valt att ändå prioritera riktade skattesänkningar för dem med de allra högsta inkomsterna. Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson har gett sig själva 6 000 kronor mer i sänkt skatt varje månad. Detta är en uppenbar felprioritering. Dessa pengar hade kunnat användas för att satsa på att få ned arbetslösheten, få upp tillväxten och stärka välfärden.

Fru talman! Den förda ekonomiska politiken har inneburit mycket tuffa tider för välfärden. Med facit i hand kan vi konstatera att regeringen och Sverigedemokraterna skapat en kris i svensk sjukvård. I början av mandatperioden stod det klart att situationen i den svenska sjukvården skulle försämras om inte regeringen tog ansvar. Inför 2024 larmade Sveriges regioner om att situationen skulle komma att bli ännu värre. Men regeringen och Sverigedemokraterna ignorerade varningssignalerna och valde att prioritera riktade skattesänkningar till höginkomsttagare i stället. I mandatperiodens sista budget valde de till och med att dra ned på finansieringen till kvinnosjukvården med 600 miljoner.

Konsekvenserna av regeringens politik märks i svenska folkets vardag. För att ge ett exempel: Under året larmade personal inom förlossningsvården i moderatledda Region Skåne om hur nedskärningar påverkade verksamheten och nyförlösta mödrar. Detta är ovärdiga konsekvenser av regeringens ekonomiska politik.

Fru talman! Regeringen och Sverigedemokraterna har valt att prioritera skattesänkningar för dem som tjänar allra mest. Det har fått konsekvenser både för välfärden och för svenska folket. Samtidigt som man hade råd att sänka skatten hade man aldrig råd att höja barnbidraget, trots att alla våra nordiska grannländer gjorde det under kostnadskrisen. Man hade inte råd att göra det billigare för våra äldre att hämta ut medicin, utan det blev dyrare. Däremot hade regeringen och Sverigedemokraterna konsekvent råd att sänka skatterna för dem som redan har allra mest.

Det här handlar ytterst om respekt för vanligt folk runt om i Sverige som bygger och har byggt vårt land, respekt för vår gemensamma välfärd och respekt nog att prioritera satsningar för hela svenska folket framför skattesänkningar för dem med de allra högsta inkomsterna.

Fru talman! Under mandatperioden har Sverige gått med större och större underskott och lånat hundratals miljarder. Sammanlagt har regeringen under sina fyra år lånat nästan 200 000 kronor i minuten – varje minut, varje timme, varje dag, varje år. I februari i år sa dessutom finansministern att pengarna för nya reformer var slut. Det är ett avsteg från den ansvarsfulla budgetpolitik som har tjänat Sverige – oss alla – väl, och notan lämnas till svenska folket. Om staten lånar mer blir räntebetalningarna dyrare. Det innebär att mer skattepengar går till räntebetalningar och mindre till välfärden. Det innebär färre lärare, undersköterskor och poliser. I längden kan det innebära att kostnaderna för vanliga personers bolån pressas upp.

Detta är tyvärr inte någon ovanlig utveckling när Moderaterna styr. Varje gång Moderaterna har varit med och styrt Sverige sedan enkammarriksdagens införande – eller sedan det år jag föddes – har de lämnat efter sig stora underskott i statsfinanserna. Vi socialdemokrater har vid varje tillfälle stått redo att ta ansvar för svensk ekonomi. Det gör vi också nu.

Fru talman! Det har verkligen varit fyra förlorade år för Sverige och svenska folket. När bokslutet nu skrivs kan mandatperioden enkelt sammanfattas: Sverige har blivit fattigare. Arbetslösheten har ökat, välfärden har underfinansierats och regeringen har gått med stora underskott. Höginkomsttagarna har varit mandatperiodens stora vinnare, medan välfärden och barnfamiljerna har varit de stora förlorarna. Det är alltså inte ett dukat bord som den här regeringen lämnar efter sig.

Fru talman! Nu pågår arbetet för att ge Sverige en ny regering. De fyra gångna åren visar på vikten av en ny ekonomisk politik. Det handlar om att Sverige ska

ligga längst fram i teknikutvecklingen, att vanliga löntagare ska få reallöneökningar och att fler företag ska kunna skapas, växa och anställa. Det är när ekonomin växer snabbare som vi får ökade resurser till välfärden och fler får ett jobb att gå till.

Men det kräver att Sverige ändrar riktning. Vi socialdemokrater vill se en ekonomisk politik som prioriterar välfärden i hela landet, som är jämlik, som får upp tillväxten och ned arbetslösheten, som får hela landet att leva och som ger vanligt folk mer pengar i plånboken.
(Applåder)

I detta anförande instämde Magnus Johansson (S).

Anf. 12 HENRIK VINGE (SD):

Fru talman! Att omedelbart efter en svidande valförlust ta sig samman och ta fram en omfattande och komplicerad övergångsbudget är att ta stort ansvar i ett läge när många andra inte gör det. Jag vill sälla mig till skaran som riktar ett tack till finansministern och hennes medarbetare för det arbete som de har gjort. Den pliktkänsla som de har visat prov på i den här processen förtjänar riksdagens respekt.

Fru talman! Svensk ekonomi stärks just nu. Tillväxten är hög, men riskerna i omvärlden är också betydande. Handelshinder begränsar svenska företags möjligheter och påverkar investeringar. Kriget i Mellanöstern och störningar i energiförsörjningen driver upp kostnader och ser ut att påverka inflationstrycket.

Sverige har samtidigt relativt många andra länder goda förutsättningar att motverka och möta allt detta. Vi har starka offentliga finanser, konkurrenskraftiga företag, en välutbildad befolkning och en ekonomi som återigen tar fart. Vi har också ett välfungerande finanspolitiskt ramverk och en bred medvetenhet i kammaren om riskerna med att spä på inflationen. Inte minst utvecklingen i Frankrike visar vad okontrollerade budgetunderskott kan leda till: växande skulder, högre ränteutgifter och begränsat politiskt handlingsutrymme. Den svenska budgetdisciplinen ger oss bättre förutsättningar att fullfölja viktiga investeringar och att möta angelägna behov också i ett osäkert omvärldsläge.

Till omvärldsriskerna räknas förstås också det allvarliga säkerhetspolitiska läget. Rysslands angrepp på Ukraina visar tydligt varför Europa måste kunna ta ansvar för sin egen säkerhet. Sveriges försvarsupprustning måste fortsätta också medan regeringsbildningen pågår. Det säkerhetspolitiska läget lämnar just nu inget utrymme för dröjsmål eller tvekan. Därför välkomnar vi naturligtvis den breda enighet som råder om att fortsätta stärka det svenska försvaret.

Även Kriminalvårdens utbyggnad tillgodoses i övergångsbudgeten. Det beror på att riksdagen tidigare har fattat beslut som leder till att fler grova brottslingar döms till fängelsestraff. Då måste vi också säkerställa att straffen kan verkställas.

Viktiga infrastruktursatsningar får fortsätta. Det är bra. Det stärker förutsättningarna för långsiktigt hållbar tillväxt och gör att vi kan undvika kostsamma avbrott i pågående investeringar.

Men övergångsbudgeten lämnar också en hel del angelägna behov obesvarade. Där kan riksdagen komma att behöva ta ansvar och komplettera övergångsbudgeten genom att återställa en del banor från förra höstens budgetproposition.

Fru talman! Historiskt har det funnits en del märkliga föreställningar om vad sverigedemokratiskt inflytande skulle kunna innebära. Nu, med facit i hand, vet vi att verkligheten blev en annan. Tidösamarbetet visade att stora problem i vårt land som länge framställdes som olösliga faktiskt gick att göra något åt.

Den grova brottsligheten pressades tillbaka. Vårdköerna minskade kraftigt. Skatten på drivmedel sänktes med mer än 10 kronor per liter. Sverige gick från rätt dystra tider när mandatperioden inleddes till rekordhög tillväxt när den avslutades.

Mycket återstod förstås att göra i det här projektet, men utvecklingen hade helt klart börjat röra sig i rätt riktning. Nu riskerar viktiga delar av det arbetet att stanna av eller till och med rullas tillbaka när regeringsbildningen drar ut på tiden.

I övergångsbudgeten saknas till exempel närmare 3 miljarder kronor som var vikta för den fortsatta utbyggnaden av polisen under nästa år. Om det skulle stå sig kommer det att få konsekvenser för brottsbekämpningen och tryggheten i vårt land och äventyra vissa av de framsteg som gjordes under förra mandatperioden.

För cancervården minskar anslagen med 1 miljard vid årsskiftet. Vi måste återställa den miljarden så att arbetet med kortare väntetider och bättre cancervård kan fortsätta.

Skatten på drivmedel höjs kraftigt. För den som behöver bilen blir kostnaderna högre igen. Många svenska familjer får det i så fall kärvare.

Regeringsbildningen kräver svåra avvägningar. Men vi har också ett ansvar för att nödvändiga beslut fattas i tid och att det som byggts upp inte går förlorat medan förhandlingarna pågår.

Sverigedemokraterna ingår inte i någon tilltänkt regeringskonstellation. Vi är i opposition. Vår dörr står dock öppen för den som vill förhandla om att återställa dessa och andra viktiga satsningar i statsbudgeten.

Fru talman! Vi utformar nu en självständig ekonomisk politik. Det gör vi med blicken riktad framåt och med erfarenheterna från Tidöåren i ryggen.

Våra välfärdsambitioner är höga. Tandvårdsreformen visar riktningen: vård efter behov, oavsett plånbokens storlek. Vårdköerna måste fortsätta kortas, psykiatrin behöver kraftfulla förstärkningar och vård och välfärd måste finnas tillgänglig för alla, oavsett var i landet man bor.

När människor lever med allvarliga kroniska sjukdomar kan inte allt ansvar vältras över på de anhöriga. Staten har också ett ansvar.

Sverige ska vara ett tryggt land där människor kan forma sina egna liv. Efter ett långt yrkesliv ska man också kunna åldras i trygghet och med värdighet.

För att bära dessa ambitioner måste vi säkerställa att ekonomin växer snabbare över tid. Långsiktigt hög tillväxt är helt avgörande. Fler måste kunna försörja sig genom arbete. Bidragsanställningar kan inte vara lösningen. Vi måste göra det billigare att anställa, införa riktiga lärlingsanställningar och bygga attraktiva yrkesutbildningar i nära samarbete med arbetslivet.

Den högre utbildningen måste möta arbetsmarknadens behov i mycket högre utsträckning än i dag. Ett längre arbetsliv kräver också möjligheter att vidareutbilda sig och byta yrke.

Småföretagen måste få rimliga kostnader, enklare regler och förutsättningar att växa. Tillförlitlig energiförsörjning och fungerande infrastruktur ger bättre förutsättningar för företag att investera i Sverige.

Vårt land ska också vara attraktivt för internationella experter. Arbetskraftsinvandringen ska tillföra den kompetens vi behöver, inte pressa svenska löner, kringgå svenska arbetsvillkor eller höja trösklarna för svenska arbetslösa.

Samma långsiktiga ansvarstagande ska prägla alla våra prioriteringar: en ansvarsfull invandringspolitik med krav på språk, anpassning och egen försörjning, ett rättsväsen som sätter brottsoffren i fokus och kraftfullt bekämpar den grova brottsligheten samt rimliga skatter på drivmedel och annat man behöver så att vardagen fungerar oavsett vem man är och var i landet man bor.

Avslutningsvis, fru talman: Valet slutade inte som vi ville. Mitt partis inflytande ser ut att bli mindre den här mandatperioden än den förra. Det är naturligtvis en stor besvikelse för oss. Vi hade velat åstadkomma mycket mer.

Vi tänker dock använda de här åren väl. Vi tänker dra lärdom, utveckla vår politik och bygga en starkare grund, med större erfarenhet och ännu större beslutsamhet. Vi kommer också att ta vara på de möjligheter som uppstår att föra Sverige i rätt riktning: mot trygghet på gator och torg, mot en växande ekonomi och mot en välfärd som människor kan lita på. Vår dörr står öppen för alla som vill göra det tillsammans med oss. (Applåder)

I detta anförande instämde Emil Eneblad, Mikael Eskilandersson, Gunilla Gomér och Eric Westroth (alla SD).

Anf. 13 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för anförandet. Det var intressant att lyssna på hur Sverigedemokraterna tänker just runt budgetfrågor framöver.

Det man undrar är om Sverigedemokraterna nu kommer att bli riksdagens nya dörrmatta. Då jag själv har sådana erfarenheter kan jag säga att det inte är någon trevlig position.

Det var ju Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson, som jag förstår det, som tog initiativ och föreslog den fyrpartiregering som ska bildas. Som Henrik Vinge sa hade man dessförinnan förlorat valet. Jag utgår därför från att detta är ett sätt att maximera sitt inflytande när man inte har något att förlora.

Den direkta frågan för att undersöka den här dörrmattemisstanken, som några verkar hoppas på och andra rädas, blir om Sverigedemokraterna kommer att låta Vänsterpartiet och Miljöpartiet vinna budgetomröstningar i kammaren om höjda bensinskatter och andra höjda skatter på inkomsttagare och på att anställa eller om Sverigedemokraterna kommer att använda sin makt att påverka en budget för just den regeringskonstellation man själv föreslagit och velat se tillträda.

Anf. 14 HENRIK VINGE (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Låt mig till att börja med konstatera ett par saker. Tidöpartierna fick inte majoritet i valet. Det är naturligtvis en stor besvikelse för oss. Vi hade velat fortsätta leda Sverige i en riktning mot ökad trygghet, bättre ekonomi och sänkta kostnader för vanliga människor – allt det som vi hade jobbat med i fyra år och kommit en bra bit på vägen med. Men vi fick inte majoritet för det.

Detta har föranlett oss att fundera över hur vi ska formera oss inför den kommande mandatperioden. Vi har konstaterat att det i praktiken inte finns något realistiskt regeringsalternativ som vi kan ingå i. Det besked vi gav till väljarna före valet var att vi kommer att antingen ingå i en regering eller gå i opposition. Eftersom det inte finns något realistiskt regeringsalternativ återstår bara rollen som opposition. Det är där vi kommer att vara.

Samtidigt säger vi att vår dörr står öppen för den som vill diskutera vägen framåt för Sverige på olika sätt. Det kan till exempel gälla i fråga om ekonomisk politik, men även på många andra områden kan en regering ha behov av att förankra sin politik med ett stort parti i riksdagen. Den dörren kommer att vara öppen hos oss. Hur vi kommer att använda oss av det, och i vilken utsträckning förhandlingar kommer på plats, är svårt för mig att svara på i dag.

Vi vill inte stänga några dörrar, och vi vill inte bidra till att dra några röda linjer. Jag utesluter inte ett samarbete med något parti i Sveriges riksdag. Skulle det vara så att Ida Gabrielsson och hennes parti är intresserade av att diskutera en fråga står dörren öppen även för dem. I den politiska miljö vi verkar i just nu kanske det att något parti har den inställningen, i kontrast till många andra, kan vara positivt för att föra landet framåt.

I detta anförande instämde Emil Eneblad (SD).

Anf. 15 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för ledamotens tankar. Det är den möjlighet som finns för Sverigedemokraterna att få inflytande. Om vi som sa att vi vann valet hade lyckats bilda en regering hade det blivit svårt. Det förstår jag.

Ett tips är att om man vill vara i full opposition tolererar man inte statsministern åt ett håll. Då har man ändå tagit på sig vad man tänker sig att samverka med.

Frågan är varför man inte valde att tolerera Magdalena Andersson om det skulle vara fråga om en öppen dörr och samarbete åt alla håll.

Anf. 16 HENRIK VINGE (SD) replik:

Fru talman! Jag tolkar det så att jag har fått en fråga om varför Sverigedemokraterna inte stöder en vänsterregering.

Det finns väl flera skäl. Inte minst har de partier som står till vänster tydligt deklarerat att de inte är intresserade av att använda sig av den öppna dörren hos Sverigedemokraterna. Den står alltjämt öppen även för de partierna.

Vi hoppas att de röda linjerna en dag ska vara borta åt alla håll. Den dagen de är det är vi naturligtvis redo. Men det är ett faktum att flera partier i den rödgröna regeringskonstellationen tydligt deklarerat att de inte vill diskutera med Sverigedemokraterna. Jag hoppas att de möjligheterna ska uppstå, kanske redan under den här mandatperioden. Det skulle vara bra för Sverige om vi kunde ha mer samarbete och mindre av stängda dörrar.
(Applåder)

I detta anförande instämde Emil Eneblad (SD).

Anf. 17 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Visst är det bra att vi har en ansvarsfull finansminister som har lämnat en övergångsbudget. Samtidigt hade jag önskat att vi fyra partier som utropade oss till valets vinnare nu hade lyckats bilda en regering, ledd av Magdalena Andersson med en socialdemokratisk finansminister som i dag hade kunnat lägga fram vårt gemensamma budgetförslag. Då hade vi tillsammans kunnat börja leverera på det som vi har lovat väljarna.

Vi borde ha gjort mer innan valet för att komma närmare varandra, inte minst för alla dem som gick till vallokalerna och framför allt för de väljare som valde att ge sitt stöd till just oss för att de ville se något annat än en Tidöregering.

Visst hade det blivit svårt att lyckas med en sådan budgetkompromiss. Det ska jag inte sticka under stol med. Men jag är övertygad om att om viljan fortfarande finns framöver kan vi ge och ta och komma framåt med en budget som vi alla kan känna oss tillräckligt nöjda med.

Jag beklagar därför att den process som Vänsterpartiet har deltagit i mellan våra fyra partier har avslutats. Läget är som det är, och vi får givetvis acceptera att Centerpartiet har valt att inleda en annan process. Centerpartiet ska i morgon fredag få ett totalpaket av sina numera två kandidater till regeringsbildare. Man kan förstås bli besviken och känna sig lurad eftersom Centern efter valet har öppnat för att överge sin allra rödaste linje, nämligen att inte samarbeta med Sverigedemokraterna. Men det är deras val att göra.

Vänsterpartiet har ingen roll i den process som nu pågår, och därför är det naturligt att vi avvaktar till dess att Centerpartiet har satt ned foten och valt vilken statsministerkandidat partiet vill stå bakom. Så länge som Centerpartiet inte har stängt dörren till den regering som Jimmie Åkesson har pekat ut är inte Vänsterpartiet relevant. Eller hur?

Jag kan säga till Henrik Vinge att alla partier i riksdagen samarbetar ofta. Även Sverigedemokraterna ingår i Pensionsgruppen. Nu är frågan vilka man ska regera med, och Vänsterpartiet vill inte regera med Ulf Kristersson, oavsett om det är med eller utan Sverigedemokraterna. Det har blivit en icke-fråga för mig. Däremot har det varit Centerpartiets skäl till att partiet har valt vår sida.

Den regering som Ulf Kristersson nu sonderar för är en historiskt svag minoritetsregering. Den högerregeringen har tillsammans färre mandat än S, V och MP tillsammans. Därför är en sådan regering helt beroende av att göra upp om hela statsbudgeten och mängder av andra stora frågor med Sverigedemokraterna. Annars får Ulf Kristersson och Elisabeth Thand Ringqvist styra på våra rödgröna budgetar mandatperioden igenom – alltså på en total vänstersväng. Det har jag svårt att tro att någon av dem kommer att vilja göra.

Det är självklart att budgeten kommer att vara beroende av Sverigedemokraterna. Att Elisabeth Svantesson plötsligt skulle acceptera att alla framtida budgetar hon lägger fram faller i riksdagens kammare tror jag inte att vi som har deltagit i debatterna tidigare anser är sannolikt.

Matematiken kan inte trollas bort. Mandaten gäller, och de försvinner inte bara för att det enda möjliga stödpartiet Sverigedemokraterna kallar sig för opposition. Och, fru talman, dörrmattor tar inga initiativ. De är heller inga kungamakare som ställer exakta krav på hur en regering man kan tänkas stödja ska se ut.

Den dagen Centerpartiet stänger dörren till en ny Tidöregering med SD-beroende står förstås Vänsterpartiets dörr fortfarande öppen. Men ansvaret och valet att stänga dörren är deras eget. Man kan inte bestämma över andra partier. Vänsterpartiet står fast vid vår gemensamma – trodde vi – statsministerkandidat, och vi kommer inte, som jag har sagt tidigare, att släppa fram Ulf Kristersson.

Vi har på vår sida gått till val med Magdalena Andersson som statsminister, och vi har inte gått till val mot andra partier utan för vårt eget parti. Och vi har fått ett förtroende från våra väljare att förvalta. Vi har efter decennier som stödparti till Socialdemokraterna, med mandatperioder med avtal och samarbete med anställda på Regeringskansliet, nu bestämt tillsammans i vår förening att om våra mandat efterfrågas den här gången ska vi ingå i regeringen.

Om vi hade vunnit valet 2010 hade vi redan regerat. Det var samma år som Sverigedemokraterna kom in i riksdagen. De är ändå lite mer av nybörjare – vi hade då varit i riksdagen i nästan 100 år.

Vänsterpartiet har inte bestämt att vi *ska* ingå i en regering. Det är viktigt att känna till eftersom det inte

handlar om göra det jobbigt för Centerpartiet eller för att det ska vara svårt att bilda regering. Det är ett beslut vi har tagit för egen del, och så får alla andra partier själva hantera frågan om ministerposter och möjligheten att få representera sina egna väljare.

I övriga Norden har Vänsterpartiet haft regeringsmakten. Runt om i Sverige ingår vi i styren och har gjort det länge. Vänsterpartiet ökade mest i det här valet. Vi ställer inga krav på en samverkansform som begränsar inflytandet för partier vars mandat krävs. Det har faktiskt aldrig fallit mig in att mitt parti skulle diktera villkor för inflytandet för ett annat parti som jag söker samarbete med.

Jag hoppas att Centerpartiet kan hitta andra sakfrågor att prioritera än just att vårt parti inte ska ges samma möjlighet som de själva. Därför kommer vi inte att före klockan 17 på fredag, eller vad Elisabeth Thand Ringqvist sa, kunna svara att vi har tackat nej och att vi har dragit tillbaka våra beslut om vad vi gick till val på.

Vi inser förstås att vi inte kommer att kunna få igenom allt. Vi behöver göra eftergifter och hitta vägar framåt, för det är sant att valresultatet inte ger klartecken för en total vänstersväng. Centerpartiets mandat behövs ju också för den statsministerkandidat som vi fyra partier gått till val på.

Samarbeten bygger inte på förnedring. I goda samarbeten får alla ut något av att ingå. Självklart ska också ett parti med en borgerlig identitet kunna känna igen sig självt under och efter en mandatperiod med en fyrpartiregering ledd av Magdalena Andersson. Det finns saker Vänsterpartiet kan bli bättre på och göra bättre. Vi är villiga att lyssna och ta till oss eventuella framtida samarbetspartners uppfattningar.

Skulle våra fyra partier klara av att lägga en budget tillsammans är det klart att vi kan regera tillsammans, för det är runt den ekonomiska politiken de största skillnaderna finns – inte när det gäller värderingsfrågorna. Dem enas vi kring. Det är därför vi har valt varandra.

Låt mig tala klarspråk: Vänsterpartiet skulle inte få igenom enorma skattehöjningar i en sådan budget. Det går att samarbeta med Vänsterpartiet. Vi har deltagit i blocköverskridande förhandlingar och gjort upp med samtliga partier i försvarsförhandlingarna, i Pensionsgruppen och i samband med andra uppgörelser. Vi har tyckt olika ibland, men vi har i de flesta fall hittat vägar framåt i de rummen. Jag skulle ha svårt att säga att vi inte skulle kunna klara av att hitta en sådan kompromiss, om vi mötte varandra respektfullt. Man behöver förstås kunna skilja på sak och person, och man behöver inse att alla inte kan få precis som de vill; det är ingen millimeterrättvisa. När man behöver andra partiers mandat för en uppgörelse måste man visa den respekten.

År 2018 stod Centerpartiets dåvarande partiledare Annie Lööf här i en debatt och sa att hon var glad över att Jimmie Åkesson var motpolen till henne i svensk politik. Sedan följde den långa regeringsbildningen, som också handlade mest om Vänsterpartiets ansvar för att Centern, Socialdemokraterna och de övriga januaripartierna skulle kunna bilda en regering där vi inte fick vara med eller ha något inflytande. Det var ett konstigt fokus, tycker jag.

Det är samma sak nu. Nästan alla Center- och LO-tyckare vädjar till Vänsterpartiet för att det ska kunna bli en regering. Det tycker inte jag är rätt. Då måste man också vädja till dem som faktiskt har ansvaret att välja. Är man på vår sida behöver vi förhandla. Men har man valt att öppna dörren till Sverigedemokraterna är man på den andra sidan.

Jag har stor respekt för det vägvalet och för att man nu behöver reflektera i Centerpartiet. Jag har enorm respekt för att man som enda borgerliga parti har valt att stanna kvar på vår sida med hänvisning till värderingsfrågorna. Jag är säker på att vi ska kunna hitta vägar framåt för att ge också Centerpartiet en möjlighet att skina i en framtida regering, i deras viktiga sakfrågor – för att hela landet ska fungera, välfärden ska fungera, utsläppen ska komma ned och jobben ska bli fler.
(Applåder)

I detta anförande instämde Daniel Bernmar (V).

Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Jag tänkte inte föra några regeringsförhandlingar vare sig i någon tv-studio eller i talarstolen i Sveriges riksdag apropå en övergångsbudget. Det enda jag ändå vill säga är att nu är en stund då alla som verkligen vill ta ansvar för Sverige måste inse stundens allvar och tänka på allt som står på spel för så många människor. Det är stora frågor som Sverige står inför vad gäller ekonomin, riktningen för landet och faktiskt också fundamenten i form av grundläggande värderingar.

Det behövs en vändpunkt så att vi tar arbetslösheten och utsläppen på allvar och våra företag kan skapa jobb, ta ledningen för att rädda vårt klimat och skapa en uthållig tillväxt i hela landet. Det behövs naturligtvis också en vändpunkt när det gäller hur vi ser på våra medmänniskor så att vi utgår från att alla medmänniskor är en resurs som kan bidra till samhället och som ska vara med och bygga Sverige oberoende av varifrån man kommer. Vi får aldrig utgå från att människor är misslyckade och en belastning bara på grund av deras bakgrund. Vi måste försöka hålla ihop Sverige, inte splittra vårt land, och fokusera på att människor ska bidra, inte dra.

Låt mig dock inledningsvis säga några ord om det mer tekniska kring en övergångsbudget. Jag vill kort verkligen tacka regeringen för att övergångsbudgeten är precis så neutral och icke-politisk som praxis brukar föreskriva. Därmed är övergångsbudgeten, om den tyvärr skulle behövas, också en övergångslösning som kan gälla till dess att partierna kommit överens om en riktig, förhandlad budget. Jag kan också bara parentetiskt notera att Socialdemokraterna och Moderaterna just nu inte direkt vantrivs med att förvalta Sverige tillsammans under de här månaderna. Det verkar fungera förvånansvärt bra, men jag inser att det är en

övergångslösning med en övergångsbudget och den situation vi har nu.

Som vi sagt tidigare kommer vi i Centerpartiet att lägga fram vår egen budgetmotion för att visa på vår politik till dess att en lösning hittats i förhandlingarna. Centerpartiet kommer därefter i varje steg att rösta på det sätt som bäst bidrar till en hållbar politik och en hållbar lösning på regeringsfrågan. Vi utesluter inte att rösta på en övergångsbudget i en slutomröstning om budgeten i riksdagen, men vi gör bara detta i väntan på en riktig budget och en regering – inte som ett definitivt alternativ, såklart.

Just eftersom detta är en tillfällig budget är det viktigt att vi, kanske till skillnad från finansministern, understryker att vi inte är nöjda med det ekonomiska läget. Ja, efter många år har vi en återhämtad tillväxt i det här landet. Vi hade under den förra regeringen många år med en mycket låg tillväxt. Vi kan dock tyvärr se även i övergångsbudgetens egna prognoser att tillväxten sedan mattas av väldigt kraftigt.

Vi har framför allt fortfarande EU:s tredje högsta arbetslöshet, enligt Eurostat. Det är en arbetslöshet som är mer och mer dominerad av långtidsarbetslösa och som når nya grupper, till exempel akademiker. Det rör sig om många personer som inte tidigare har drabbats, och arbetslösheten drabbar därmed fortsatt väldigt många familjer därute väldigt hårt, och de väntar på en vändpunkt. Den drabbar också välfärden, via statskassan. Det är många tiotals miljarder som går förlorade när hundratusentals personer står utanför arbetsmarknaden.

Därför behöver Sverige nu en ny riktning – det handlar om bördan för Sveriges jobbskapare – där de små och växande företagen får sänkta skatter för att skapa jobb, sänkta arbetsgivaravgifter, minskad regelbörda och sänkta kostnader i övrigt.

Vi behöver satsa stort på skola, utbildning och vidareutbildning. Många ställen i Sverige växer snabbt. De behöver inom industrin och ofta på landsbygden faktiskt mer arbetskraft – mer utbildad arbetskraft.

Vi ser att vi enligt övergångsbudgeten inte når klimatmålen utan fortsätter att komma allt längre ifrån dem, vilket är väldigt oroande. Jag kan för övrigt säga – om någon har påstått något annat – att Sverige inte är bäst i Europa. I Sverige är Sverige bäst, men inte i Europa, vad gäller koldioxidutsläpp. Vi ligger på fjärde eller femte plats enligt EU:s databas. Men detta är en parentes.

Vi ser att den gröna industrin i Sverige, som i grunden har en fantastisk konkurrensfördel, i dag inte kan bidra fullt ut med att sänka våra utsläpp eftersom vi inte har skapat en stabil svensk hemmamarknad. Och vi ligger långt efter i elektrifieringen av fordonsflottan jämfört med våra grannländer.

Vi måste göra det möjligt för våra vanliga hushåll att bidra till denna hemmamarknad. De ska kunna välja det klimatvänliga även när de har små resurser och även när de är beroende av bilen på landsbygden.

Här behövs en kursändring. Som vi i Centerpartiet har sagt kommer vi faktiskt att sänka varje regering som sänker Sveriges klimatambitioner. Vi måste satsa på grön industri och gröna alternativ för vanliga människor.

Vi ser också att välfärden inte står sig så stark som den borde runt om i landet. Dödligheten i behandlingsbara sjukdomar förblir mycket högre på landsbygden än i våra storstäder. Vi har problem med köer, inte minst för dem med psykisk ohälsa som väntar på hjälp. Den finns inte ordentligt på plats runt om i landet, i synnerhet inte alltid i skolan. Samtidigt viker skolresultaten. Rent tekniskt stärks faktiskt resurserna till skolan i övergångsbudgeten, eftersom man inte trappar ned dem i linje med mindre klasser. Men låt oss ta detta som en utgångspunkt för att satsa på skolan på riktigt.

Sveriges bönder – som har nämnts i den här debatten, vilket vi tackar för – och Sveriges gröna näringar, som är så viktiga för vår självförsörjning, är hårt pressade just nu när priserna har rusat på gödsel och andra insatsvaror. De behöver verkligen konkurrera på samma villkor som andra producenter i Europa. Där är vi tacksamma – det vill jag säga till alla partier i riksdagen – för att finansutskottet slutit upp bakom vårt utskottsinitiativ om att förlänga den maximala nedsättningen av skatten på drivmedel för gröna näringar ett år till och dessutom satsa på en långsiktig skattesänkning och kostnadssänkning för Sveriges bönder genom att införa ett teknikneutralt jordbruksavdrag som ger långsiktigt och permanent sänkta kostnader och ökad konkurrenskraft och att det ska göras skyndsamt. Stort tack till alla partier för det! Jag tror att det är ett jättefint besked i väntan på en riktig budget från Sveriges riksdag.

Samtidigt är statsfinanserna i det här läget pressade av de många kortsiktiga satsningar som just nu boostar tillväxten och som på sätt och vis står i vägen för långsiktiga lösningar. Därför ser vi med oro på att statsfinanserna och det statsfinansiella utrymmet är så pass utmanande. Vi behöver nämligen öka resurserna till försvaret – vi är tacksamma för att alla partier står bakom det. Vi behöver också öka resurserna till Ukraina ännu mer – medan vi står här och debatterar övergångsbudgeten kämpar de med sina liv som insats för hela Europas frihet. Därför måste vi kunna prioritera.

För allt det här behövs en klok mittenpolitik i Sverige som lyfter jobben, företagen, skolan och välfärden i hela landet och som sänker utsläppen och minskar den psykiska ohälsan. Det är en mittenpolitik som vänder samhällsklimatet till ett där man inte talar om att människor ska dra utan om att de ska bidra. Det är den kloka, rationella mittenpolitik som många i politiken påstått att man inte kan få men som många i Sverige längtar efter.

(Applåder)

Anf. 19 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Sverige står inför en period där vi inte bara behöver utan också kan bygga samhället starkare. Återkommande kriser och en ökad politisk polarisering får inte resultera i passivitet eller för den delen

brist på gemensamma ambitioner för det gemensammas bästa. Vi kristdemokrater vill kroka arm med alla goda krafter för att bygga Sverige starkt.

Fru talman! Jag tänker inte kommentera arbetet med att få fram en regering som kan tillträda. Jag konstaterar dock att frånvaron av en ny regering efter riksdagsvalet gör att vi har fått en övergångsbudget på riksdagens bord som utgår från innevarande års budgetnivåer och där nya politiska prioriteringar inte görs. Jag tänkte därför använda min mycket begränsade talartid till att peka på några saker som vi kristdemokrater vill se.

Fru talman! När Kristdemokraterna är med och bestämmer är vanliga barnfamiljer vinnare. Med Kristdemokraterna i regering har vi dubblerat antalet dubbeldagar och gjort föräldraförsäkringen mer flexibel, bland annat genom att en del av föräldrapenningen kan överlåtas till mormor eller farfar för att ta hand om barnet. Varför bara en del? Det är föräldrarna som vet bäst hur det unika livspusslet ska läggas, och barnets bästa måste alltid gå före jämställdhetsmål. Arbetet med att få till en än mer flexibel föräldraförsäkring fortskrider alltså.

Vi har i regeringsställning sett till att sänka inkomstskatterna. Vi har sänkt drivmedelskostnaderna. Vi har halverat matmomsen. Vi har infört ett fritidskort. Vi har höjt taket för bostadsbidrag, vilket gör att sju av tio barnfamiljer nu kompenseras för hyreshöjningar. Men när det gäller barnbidraget, alltså det som direkt ska kompensera för kostnader för att ha ett barn, har värdet minskat till följd av den kraftiga inflationen. Därför vill vi kristdemokrater under den här mandatperioden höja barnbidraget med upp till 750 kronor.

Fru talman! Vi kristdemokrater vill också snabba på politiska beslut och myndighetsprocesser. Även om den här regeringen har gjort en hel del finns det fortfarande en förbättringspotential. Vi har lanserat något som vi kallar för Oxenstierna 2.0. Med det menar vi: Sverige ska inte vara världsledande när det gäller utredningar, samråd och processer. Nej, vi ska vara världsledande när det gäller att prioritera och genomföra saker. Projekt får helt enkelt inte fastna i myndighetsprocesser och överklaganden som pågår i åratal och där det är ett otydligt ansvar och där myndigheter överklagar varandra. Alla – från bonden, villaägaren och småföretaget till börs-vd:n – känner av detta. Det är tempo, tempo, tempo som måste genomsyra de kommande åren.

Fru talman! Med denna begränsade talartid tänkte jag bara nämna en del, utan att motivera det speciellt mycket. Vi vill fortsätta med prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna ytterligare. Vi vill se en äldrematmiljard. Vi tycker att det är oerhört olyckligt att övergångsbudgeten gör att 1 miljard nu försvinner från cancersatsningen. Den måste återställas. Vi vill se över frågan om sänkt skatt på drivmedel och el. Vi tycker att det är viktigt att man kan göra olika satsningar. En liten sak som skulle göra enormt stor skillnad för människor är om vi kan införa ett vaccin för äldre mot bältros.

Fru talman! Vi kristdemokrater tycker att det är hög tid att vi släpper tanken om det lilla landet lagom, om vi på riktigt ska göra Sverige både rikt och starkt. Sverige har under den här mandatperioden rört sig från bottenskiktet när det gäller tillväxt. Vår tillväxt är just nu dubbelt så hög som Tysklands och Italiens och fyra gånger så hög som Frankrikes. Det är goda nyheter för oss som vill prioritera välfärden.

Vi måste helt enkelt fortsätta att våga investera. När det gäller infrastrukturen genomför vi nu den största satsningen i modern tid. Det är den typen av mentalitet som måste vägleda oss. Om vi tror på den förmåga som finns i vårt land kan vi skapa en väldigt fin framtid – om vi använder vår skog, vårt jordbruk, våra mineraler och vår världsledande industri.

Fru talman! Sverige blev rikt genom industri, innovation, energi och svenskar som vågade investera. Det där kan och ska vi göra igen. Det var det vi kristdemokrater menade när vi i valrörelsen sa: Vi tror på Sverige.
(Applåder)

I detta anförande instämde Lili André och Cecilia Engström (båda KD).

Anf. 20 ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Sverige står inför stora utmaningar som vi bara kan tackla tillsammans. Under Tidöregeringens fyra år vid makten gick alltför mycket åt helt fel håll. Arbetslösheten har ökat, den gröna omställningen har helt stannat av, och allt fler svenskar lever i fattigdom. Så kan vi inte ha det. Den utvecklingen måste vändas.

Miljöpartiet gick till val på att genomföra en rättvis klimatomställning och att bygga ihop ett Sverige som har slitits isär av ökade klyftor, fattigdom, en växande rasism, splittring och misstro. Vi gick till val på att bygga ett land som är bra för alla, oavsett var i Sverige du bor, var du är född, vem du är och hur mycket pengar du har.

Det är ett Sverige där inga barn tvingas växa upp i fattigdom och där fler vuxna har ett arbete att gå till. Det är ett Sverige där skolan, vården och omsorgen finns i hela landet och där våra gemensamma trygghetssystem gör det möjligt för alla att få rätt stöd och hjälp i rätt tid, och där vi också får ett stopp på den destruktiva utvisningspolitiken. Det är ett Sverige som är långt ifrån det vi har i dag, men det är ett Sverige som är inom räckhåll. Nu krävs politisk vilja och politisk verkstad.

För oss är det tydligt att de kommande årens stora politiska projekt måste vara att investera i den gröna omställningen och välfärden. Det skapar arbetstillfällen, bygger trygga samhällen och ger Sverige rätt förutsättningar att tackla klimatkrisen. Vi har fått ett tydligt mandat från väljarna att minska både utsläppen och klyftorna mellan människor. Det mandatet står vi redo att göra verkstad av.

Fru talman! I klimatredovisningen till budgeten vi debatterar i dag slås än en gång fast att Sverige är på

väg att missa alla klimatmål. Under Ulf Kristerssons tid som statsminister har klimatarbetet till stora delar raserats. De senaste fyra åren har Sverige halkat ner tio platser på den globala klimatrankningen. Det har inte skett av sig självt, som av en händelse. Nej, det är en direkt konsekvens av Tidöpartiernas politik. Samtidigt är läget är minst sagt akut. Extremväder i olika former har blivit det nya normala, och världen går just nu mot 2,8 graders uppvärmning.

Sverige har i grund och botten alla förutsättningar för att genomföra en rättvis klimatomställning här hemma och visa på klimatledarskap i världen. När världens ledare nu samlas i Turkiet på COP 31 behöver vi vara en röst att räkna med. Efter fyra förlorade år för klimatet behöver vi komma igen och visa att det går.

Sverige brukade vara ett land som andra lyssnade på i klimatarbetet. Vi visade att vi var beredda att göra jobbet, walk the talk. På så sätt blev vi, fast vi är ett litet land, en relevant spelare och en stark röst med mycket inflytande. Det kan vi bli igen. Vi kan få ner utsläppen, vi kan få fart på elektrifieringen, och vi kan göra en rättvis omställning. Det är möjligt.

Fru talman! Den övergångsbudget som finansministern i dag har lagt på riksdagens bord är en bottenplatta för oss att bygga vidare på. Det kommer vi att göra genom att så snart som möjligt lägga fram förslag som kickstartar den gröna omställningen, stärker välfärden, sänker arbetslösheten och bygger ihop vårt land igen.

Svenska folket har röstat för en ny riktning, och det finns en ny majoritet i Sveriges riksdag. I en orolig omvärld som präglas av kriser och konflikter har Sverige allt att vinna på att ha en stabil regering som samlar en majoritet i riksdagen. Det är viktigt för att stärka vårt eget land, för att stärka vår motståndskraft och säkerhet, för att säkra ett långsiktigt stöd till Ukraina och för att vara ett land som andra i världen kan räkna med.

Miljöpartiet har sedan valdagen agerat för att en handlingskraftig regering ska kunna komma på plats så snart som möjligt. Det kommer vi fortsätta att göra. Vi kommer att fortsätta att agera för en ny regering, och vi kommer att agera för klimatet, miljön, välfärden och alla människors lika värde.
(Applåder)

Anf. 21 PÄR GUSTAFSSON (L):

Fru talman! För andra gången i Sveriges moderna parlamentariska historia står vi här i riksdagen för att behandla en övergångsbudget. Det är en ovanlig situation. Men det är också en påminnelse om styrkan i våra demokratiska institutioner. För även när regeringsbildningen drar ut på tiden måste Sverige fungera.

Fru talman! En övergångsbudget är ingen vanlig budget. Den ska säkerställa kontinuitet men inte staka ut någon ny politisk riktning. Låt oss vara tydliga med vad den här budgeten faktiskt innebär. Den bygger i grunden vidare på de Tidöbudgetar som har lagt grunden för Sveriges ekonomiska återhämtning.

Jag hade naturligtvis föredragit en budget med nya liberala reformer för ordning och reda i klassrummen, fler jobb och växande företag. Men en övergångsbudget som bygger vidare på en ansvarsfull ekonomisk politik är betydligt bättre än en kraftig vänstersväng med höjda skatter på arbete och företagande.

Fru talman! Låt mig samtidigt konstatera en sak. Sverige lämnar den gångna mandatperioden med en starkare ekonomi än när vi gick in i den. Vi minns hur det såg ut för fyra år sedan. Inflationen skenade, matpriserna steg, elräkningarna slog rekord och hushållens köpkraft urholkades.

Nu är inflationen låg, fler människor går till jobbet, arbetslösheten minskar, och prognoserna pekar på att Sverige kommer att höra till de starka tillväxtekonomierna i Europa. Det ger människor och företag bättre möjligheter att planera för framtiden. Det betyder inte att alla problem är lösta. Långt därifrån. Men Sverige har tagit viktiga steg från kris till återhämtning.

Samtidigt lever vi i en omvärld som är mer osäker än på mycket länge. Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina fortsätter. Konflikterna i Mellanöstern skapar mänskligt lidande och ekonomisk osäkerhet. Protektionism och handelshinder hotar den fria handel som har bidragit till att bygga Sverige starkt.

Det som sker långt borta får konsekvenser här hemma. När oljepriset stiger drabbas familjer som behöver bilen för att plocka upp barnen från fotbollsträningen. När världshandeln försvåras drabbas småföretagaren som vill exportera till omvärlden. En stark svensk ekonomi är en förutsättning för att kunna försvara vår frihet, stå upp för Ukraina och samtidigt värna vår gemensamma välfärd.

Fru talman! Det skall löna sig att arbeta, utbilda sig och spara. Det sa Sveriges första kvinnliga finansminister Anne Wibble i denna kammare för drygt 30 år sedan.

Den liberala grundtanken är lika aktuell i dag. Ansträngning ska löna sig, och den som utbildar sig, arbetar en timme extra och tar större ansvar ska också få behålla en rimlig del av sitt arbete i plånboken.

Det handlar om människors frihet att försörja sig själva, bygga upp en ekonomisk trygghet och att forma sitt eget liv. Men det handlar också om Sveriges välstånd. För det är genom människors arbete, företagares investeringar och nya idéer som vi skapar resurserna till vår gemensamma välfärd och till en skola med 20 elever per klass där varje elev har en egen lärobok i varje ämne och där lärarna får mer tid till det som är det viktigaste – undervisningen.

Fru talman! En övergångsbudget är just en övergång, och frågan är: Vad ska vi gå över till?

För oss liberaler är riktningen given. Vi vill se en liberal, borgerlig ekonomisk politik som stärker arbetslinjen, gör det mer lönsamt att utbilda sig och arbeta och ger företag bättre förutsättningar att växa. Vi vill se en politik som värnar de offentliga finanserna men där vi också vågar genomföra de reformer som krävs för att stärka Sveriges konkurrenskraft.

Sveriges välstånd har byggts av människor som har arbetat, utbildat sig och vågat satsa på nya idéer. Därför måste det bli både enklare och billigare att anställa.

Vi ska vara ett land där kunskap och ansträngning lönar sig, där fler får möjlighet att göra just klassresor och där svenska företag kan växa och konkurrera med de bästa i världen.

Övergångsbudgeten är tillfällig och, förlåt, väldigt grå. Men Sverige behöver en långsiktig liberal och borgerlig reformpolitik. Det är så vi bygger ett starkare Sverige, ett Sverige med ekonomisk styrka att möta en orolig omvärld, med framtidstro och med resurser att investera i både en bättre skola och en starkare välfärd. (Applåder)

Debatten med anledning av budgetpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

§ 2 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Louise Meijer* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot i arbetsmarknadsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om efterträdare

Förste vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält Leif Gripestam som ledamot i arbetsmarknadsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i arbetsmarknadsutskottet
Leif Gripestam (M)

§ 4 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Propositioner
2026/27:2 Höständringsbudget för 2026
2026/27:17 En myndighet för redovisning och revision

§ 5 Kammaren åtskildes kl. 14.31.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande.....1
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....1
Anf. 2 EDWARD RIEDL (M).....2
Anf. 3 IDA GABRIELSSON (V) replik.....3
Anf. 4 EDWARD RIEDL (M) replik.....3
Anf. 5 IDA GABRIELSSON (V) replik.....3
Anf. 6 EDWARD RIEDL (M) replik.....3
Anf. 7 ÅSA LINDHAGEN (MP) replik.....4
Anf. 8 EDWARD RIEDL (M) replik.....4
Anf. 9 ÅSA LINDHAGEN (MP) replik.....4
Anf. 10 EDWARD RIEDL (M) replik.....4
Anf. 11 EVA LINDH (S).....4
Anf. 12 HENRIK VINGE (SD).....6
Anf. 13 IDA GABRIELSSON (V) replik.....7
Anf. 14 HENRIK VINGE (SD) replik.....7
Anf. 15 IDA GABRIELSSON (V) replik.....7
Anf. 16 HENRIK VINGE (SD) replik.....8
Anf. 17 IDA GABRIELSSON (V).....8
Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C).....9
Anf. 19 HANS EKLIND (KD).....10
Anf. 20 ÅSA LINDHAGEN (MP).....11
Anf. 21 PÄR GUSTAFSSON (L).....12
§ 2 Avsägelse.....13
§ 3 Anmälan om efterträdare.....13
§ 4 Bordläggning.....13
§ 5 Kammaren åtskildes kl. 14.31. **.....13**